



Hírek

az EU lisszaboni kábítószerügyi központjából

2020. ÉVI EURÓPAI KÁBÍTÓSZER-JELENTÉS: FŐBB MEGÁLLAPÍTÁSOK

A Covid-19 járvány okozta zavar és az erős kábítószerpiac új egészségügyi és biztonsági veszélyekkel fenyeget Európában

(2020. szeptember 22., LISSZABON — **HÍRZÁRLAT: közép-európai idő szerint 11.00 óráig/lisszaboni idő szerint 10.00 óráig**) Valamennyi kábítószer típus nagyfokú hozzáférhetősége, a kábítószeres Európán belüli előállítás és magas hatóanyag-tartalmú anyagok – többek között ezekkel a problémákkal foglalkozik ma az **EU kábítószerügyi ügynöksége (EMCDDA) a 2020. évi Európai kábítószer-jelentés: Tendenciák és fejlemények** című jelentésében ⁽¹⁾. A legfrissebb éves áttekintésben – amellyel immár 25. éve zajlik a nyomon követés – az ügynökség leírja a 2019. végi kábítószerügyi helyzetet, kitérve a 2020 elején a **Covid-19** világjárvány miatt bekövetkezett legutóbbi változásokra.

A jelentésben kiemelt új fejlemények közé tartoznak a rekordmennyiségű kokain- és nagy mennyiségű heroin-lefoglalások; a szintetikus kábítószeres előállítás terén tapasztalható léptékváltás; valamint a magas hatóanyag-tartalmú kannabisszal, az új szintetikus opioidokkal és a nagy mennyiségű MDMA-t tartalmazó ecstasy tablettákkal kapcsolatos aggályok. A jelentés az **EMCDDA** új gyors felméréseit (2020. tavasz) ⁽²⁾ felhasználva azt is áttekinti, milyen zavart okozott a **Covid-19** a kábítószer-használat és a piac tekintetében, amely hosszú távú következményekkel járhat Európa kábítószeresekkel foglalkozó és bűnüldöző hatóságaira nézve. Vannak olyan félelmek, amelyek szerint a kijárási korlátozások alatt kifejlődött innovatív kábítószer-terjesztési modellek, valamint a világjárvány veszélyeztetett közösségekre gyakorolt gazdasági hatásai további kihívásokat fognak jelenteni, a bőséges kábítószer-kínálatból adódó kihívások mellett.

Az európai uniós belügyekért felelős biztos, Ylva Johansson elmondta: „A 2020. évi Európai kábítószer-jelentés kiemeli, milyen veszélyeket jelent a tiltott kábítószeres előállítás és kereskedelme az uniós polgárok egészsége és biztonsága szempontjából. A jövedelmező kábítószerpiacok szervezett bűnözői csoportok általi működtetése, valamint a rekordmennyiségű lefoglalt kokain és a nagy mennyiségű lefoglalt heroin rávilágítanak arra, milyen folyamatos fenyegetést jelentenek a bűnözők, akik igyekeznek a kábítószer-kereskedelem céljára kihasználni az ellátási láncokat, a szállítási útvonalakat és a jelentős kikötőket. Az egészségügyi kockázatokat súlyosbítja, hogy a tiltott kábítószeres valamennyi fajtája hozzáférhetőbbé vált. Az EU kábítószer elleni küzdelemre vonatkozó új, 2021–2025 közötti stratégiája és cselekvési terve politikai és stratégiai kereteket biztosít ahhoz, hogy valamennyi szükséges eszköz helyi, nemzeti, uniós és nemzetközi szintű bevezetése révén hathatós és átfogó módon lehessen kezelni a kábítószerrel kapcsolatos biztonsági és közegészségügyi kihívásokat.”

Az európai kábítószerhelyzet 2020-ig: a legfontosabb kérdések

Az ideai elemzés kiemelt figyelmet fordít az alábbi témákra:

Egyre gyakoribb a nagy szállítmányok elfogása – A tengeri úton szállított, nagy mennyiségű kokain, hasis és egyre gyakrabban a heroin lefoglalásának száma is emelkedett, ami aggályokat vet fel a szervezett bűnözői csoportok legális ellátási láncokba, hajózási útvonalakra és nagy kikötőkbe való beszivárgásával kapcsolatban.

Az európai kábítószer-problémán belül egyre nagyobb szerepe van a kokainnak – A kokain tisztasága nőtt, és többen vesznek részt kezelésben első alkalommal. A kokainlefogalások minden korábbit felülmúltak (181 tonna, 110 000 lefogalás).

Aggodalomra ad okot a heroinhasználat potenciális növekedése és a meglévő ártalmak – Az Unióban lefoglalt heroin mennyisége 2017 és 2018 között közel kétszeresére (5,2 tonnáról 9,7 tonnára) nőtt, és folyamatosan érkeznek bejelentések az Európai Unión belüli heroin-előállításról. Ez azt jelzi, éberegben kell figyelni annak jeleire, hogy nő a fogyasztók érdeklődése e kábítószer iránt. Az opioidhelyettesítő kezeléshez való hozzáférés egyes országokban továbbra is korlátozott.

A magas hatóanyag-tartalmú kannabisz és az új termékek népegészségügyi hatásának megismerése – A hasis és a marihuána ma már átlagosan kétszer annyi THC-t tartalmaz, mint egy évtizeddel ezelőtt. Ez szükségessé teszi a piac szoros nyomon követését most, amikor a kannabisznak új formái is megjelennek (például koncentrátumok, ehető kannabisz-termékek).

Növekszik és diverzifikálódik az Európán belüli kábítószer-termelés – Európában folytatódik a hagyományos és az új kábítószerek előállítása, helyi és globális piacokra egyaránt; egyre több laboratóriumot és előállító helyet derítenek fel, és többféle vegyi anyagot használnak.

Még mindig kaphatók a magas hatóanyag-tartalmú MDMA-termékek, ami a felhasználók részéről fokozott odafigyelést tesz szükségessé – Abból, hogy a nagy hatóanyag-tartalmú MDMA-tablettákhoz és nagy tisztaságú porokhoz még mindig hozzá lehet jutni, nyilvánvaló, hogy a szintetikus kábítószerek európai termelésében innováció és léptékváltás történik, ami jelentős egészségügyi kockázatokat jelent a fogyasztókra nézve. Ez rámutat arra, hogy fellépésekre van szükség a szabadidős környezetben a kábítószer-használatból eredő ártalmak kezelésére irányulóan.

A kábítószerpiac növekvő összetettsége szabályozási nehézségekkel és egészségügyi kockázatokkal jár – Úgy tűnik, egyes országokban egyre nagyobb problémát jelentenek a kevésbé gyakori és az ellenőrizetlen anyagok; nő a lefoglalt ketamin, GHB és LSD mennyisége, és aggodalmak merülnek fel a dinitrogén-oxid (nevetőgáz) és az újfajta benzodiazepinek használatával kapcsolatban.

A hepatitis C bővülő kezelési lehetőségeit új eszközökkel és innovatív stratégiákkal kell támogatni – Az intravénás kábítószer-használók hepatitis C elleni prevenciós, tesztelési és kezelési lehetőségekhez való hozzáférése kritikus jelentőségű ahhoz, hogy fel lehessen számolni e csoport körében a fertőzést. A célzott kezeléshez fontos a krónikus vírusfertőzöttek kimutatására szolgáló jobb diagnosztikai és felügyeleti technikák bevezetése.

A kábítószer-túladagolás egyre gyakrabban érinti az öregedő populációt – A kábítószer-túladagolások száma 2012 és 2018 között az 50 év fölötti korcsoportban 75%-kal emelkedett; 2018-ban a becslések szerint 8300 túladagolással halálest történt az Unióban. Az opioidtúladagolás miatti halálesetek naloxon időben történő adagolásával megelőzhetőek.

Az új pszichoaktív anyagok problémája kezd állandósulni – Az elmúlt három évben új pszichoaktív anyagokból körülbelül hetente egyet mutattak ki első alkalommal Európában; 2019-ben 53 anyagot derítettek fel.

Az új szintetikus opioidok megjelenése aggasztó példája a piac alkalmazkodóképességének – 2019-ben nyolc ellenőrizetlen új szintetikus opioidot derítettek fel első alkalommal, amelyek közül néhány eltérő és új csoportokba tartozik, ami újabb népegészségügyi aggályokat vet fel.

A Covid-19 járványból eredő zavar: kihívások

A jelentés az EMCDDA gyors felméréseinek megállapításait ismertetve leírja, hány kábítószerekkel foglalkozó szolgáltatóknak kellett bezárnia vagy korlátoznia kínálatát a kijárási korlátozások kezdeti időszakában, és hogyan sikerült ennek ellenére alkalmazkodniuk és innovatív módon (például

telemedicina révén) eljárniuk a kezeléshez és egyéb támogatáshoz való gyors hozzáférés biztosítása érdekében. A válság kezdetben vegyes hatást gyakorolt a kábítószer-használati mintákra: voltak jelei annak, hogy a rendszerint közösségi környezetben használt anyagok (MDMA, kokain) iránti érdeklődés csökkent, ugyanakkor egyes csoportoknál láthatóan megnőtt más anyagok (például kannabisz, újfajta benzodiazepinek) használata. Kezdetben a helyi kábítószerpiacokon zavarok keletkeztek az anyagellátásban, ami hiányhoz és magasabb árakhoz vezetett, ez azonban a közösségi távolságtartásra irányuló intézkedések lazításával visszaalakulhat.

A jelentés arra is rávilágít, miként igazították ki gyorsan működésüket a szervezett bűnözői csoportok, különösen kiskereskedelmi szinten. Mivel a kijárási korlátozások érintették az utcai árusítást, a fogyasztók és a kábítószer-kereskedők az internetes darknet piacokhoz, közösségimédia-platformokhoz, valamint csomagküldő és házhozszállítási szolgáltatásokhoz folyamodtak. A kábítószerpiac nyomom követése alapján nagykereskedelmi szinten a légi személyszállítás útján történő csempészet visszaesett, a tengeri szállítás révén történő kábítószer-csempészet azonban a világjárvány előtti szinten maradt. A szintetikus kábítószerek előállítását és a kannabisz európai termesztését a jelek szerint szintén nem érintette komolyan a járvány.

Az EMCDDA igazgatója, Alexis Goosdeel kifejtette: „A Covid-19 világjárvány közvetlenül zavart okozott a kábítószer-használat, a kiskereskedelmi kínálat és a szolgáltatások területén, és rávilágított a kábítószer-használók speciális szükségleteire. A világjárvány hosszú távú hatását a későbbiekben kell értékelni, ugyanakkor rövid távon már érzékelhetőek változások, ideértve a digitális technológiák használata iránti érdeklődés fokozódását a kábítószerpiacon, valamint a kábítószerfüggők kezelése terén az e- és m-egészségügyi megoldások tekintetében tapasztalható innovációt. Ugyanakkor oda kell figyelni arra, hogy amint a válság gazdasági kihatásai érvényesülni fognak, közösségeink egyes tagjai kiszolgáltatottabbá válhatnak a kábítószer-problémákkal és a kábítószerpiaci részvétellel szemben, ami nagyobb nyomás alá helyezheti a már eleve megfeszítetten dolgozó szolgáltatókat. Ezért elengedhetetlen, hogy gyorsan cselekedjünk a gyorsan változó helyzetből adódóan esetlegesen felmerülő új fenyegetések azonosítása és kezelése érdekében.”

Laura d'Arrigo, az EMCDDA igazgatótanácsának elnöke záróképpen elmondta: „Most, amikor az idei *Európai kábítószer-jelentést* közzétesszük és az EMCDDA általi nyomom követés 25. évfordulóját ünnepeljük, kihívást jelentő kábítószer-problémával nézünk szembe, amelyet a Covid-19 hatásai súlyosbítanak. A kábítószer jelenségének kiegyensúlyozott európai megközelítése kulcsfontosságú ahhoz, hogy választ adhassunk a tiltott kábítószerekből eredő komplex egészségügyi és biztonsági veszélyekre. A ma közzétett jelentés arra emlékeztet minket, hogy a hathatós válaszlépések meghatározásához és az előre vezető közös út feltérképezéséhez minden eddiginél fontosabb az európai kábítószerhelyzet objektív értékelése”.

(¹) Az Európai kábítószer-jelentés (angol nyelven) és a „Kiemelt kérdések” összefoglalója (24 nyelven) elérhető a www.emcdda.europa.eu/edr2020 címen. A jelentést alátámasztó adatok a 2020. évi statisztikai közlönyben érhetők el: www.emcdda.europa.eu/data/stats2020. A referencia-időszak a 2019 végéig fennálló kábítószerhelyzet.

(²) További információkért lásd: www.emcdda.europa.eu/topics/covid-19 és www.emcdda.europa.eu/publications/ad-hoc/covid-19-resources